

Název projektu:

DOPRAVNÍ VÝCHOVA

Cíl projektu:

Cílem dopravní výchovy je příprava dětí na bezpečný pohyb v silničním provozu jak v roli chodce, cyklisty, účastníka silničního provozu, tak v budoucí roli řidiče motorového vozidla. Děti by měly získat schopnosti a dovednosti uvědomělého, obezřetného a sebejistého chování v silničním provozu, měly by si uvědomovat a pochopit nutnost partnerských vztahů (tolerance, úcta, ohleduplnost, odpovědnost, rozhodnost, kázeň, ...), nutnost znát pravidla na pozemních komunikacích a nutnost je dodržovat.

Ročník:

Tento projekt je určen pro žáky 1.- 5. ročníku.

Časový rámec:

Jedná se o celoroční projekt rozdělený do jednotlivých ročníků a předmětů podle vzdělávacích oborů.

Členění dopravní výchovy:

1. Část nauková (výběr pravidel provozu na pozemních komunikacích podle věku dětí a praktický výcvik na dopravním hřišti)
2. Část výchovná (vypěstovat u dětí návyky pro dodržování etických norem chování)

Vzdělávací oblasti:

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Místo, kde žijeme:

učivo:	domov	• orientace v místě bydliště
	obec	• dopravní síť
	Evropa a svět	• cestování

Lidé kolem nás:

učivo:	soužití lidí	• mezilidské vztahy, komunikace
	chování lidí	• vlastnosti lidí, pravidla slušného chování

Rozmanitost přírody:

učivo:	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	• odpovědnost lidí
		• ochrana a tvorba životního prostředí

Člověk a jeho zdraví:

učivo:	péče o zdraví	• první pomoc, úrazová zábrana
	osobní bezpečí	• bezpečné chování v rizikovém prostředí
		• bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Interaktivní řečové dovednosti:

- učivo: jednoduchá   • žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, informace, apod.
             sdělení   • slohové útvary – popis a vypravování

Rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence celoživotního učení:

- žák poznává nové oblasti života, novou problematiku, navazuje na známá fakta, učí se porozumět neznámým oblastem

Kompetence sociální a personální:

- na simulovaných situacích a zadáních žáci řeší vztahové situace mezi sebou, mezi účastníky silničního provozu, snaží se vžít se do situací, snaží se je řešit, učí se správným reakcím

Kompetence komunikativní a občanské:

- žáci mezi sebou konverzují, vedou rozhovory, projevují své názory, přijímají názory ostatních, posuzují je, komunikují s dospělým apod.

Kompetence k řešení problémů:

- žáci při práci používají i jiné zdroje, např. internet, odbornou literaturu, apod.

Kompetence kulturního povědomí a vyjádření:

- výchova k bezpečnosti a ohleduplnosti v silničním provozu patří do etické výchovy, vybudování základů etických norem, etické chování

Náplň dopravní výchovy v jednotlivých ročnících:

1. ROČNÍK

Mezipředmětové vztahy: prvouka – téma Škola, Zdraví, tělesná výchova, český jazyk, matematika
výtvarná výchova

Cíl: Cílem je seznámit žáky se základními pravidly bezpečnosti v silničním provozu, položit základ pro pochopení bezpečného a uvědomělého chování, poznat nejbližší okolí s ohledem na bezpečnost silničního provozu

Dílčí výstupy:

Žák:

- v běžných činnostech školy uplatňuje pravidla chůze po chodníku a po silnici
- bezpečně překoná silnici
- rozlišuje bezpečná a nebezpečná místa pro hru
- v modelových situacích prokáže znalost správného cestování autem (používání autosedačky a bezpečnostních pásů)
- v modelových situacích prokáže znalost bezpečného chování v hromadné dopravě (nastupování, vystupování, chování při jízdě a na zastávce)
- rozezná a používá bezpečnou cestu do školy (charakterizuje nebezpečná místa)
- chápe význam světelných signálů pro chodce
- chápe pravidlo „vidět a být viděn“ – používání reflexních materiálů za snížené viditelnosti
- praktikuje výcvik základních dovedností na kole na dopravním hřišti
- užívá cyklistickou přilbu při jízdě na kole
- rozeznává vybrané značky pro chodce

2. ROČNÍK

Mezipředmětové vztahy: prvouka – téma Škola, Zdraví, tělesná výchova, český jazyk, matematika
výtvarná výchova

Cíl: Cílem je vést žáky k pochopení a nutnosti bezpečného a uvědomělého chování, k uvědomění si rizik a nebezpečí v dopravním provozu

Dílčí výstupy:

Žák:

- správně používá pravidla chování na stezkách pro chodce
- rozezná vybrané značky pro chodce
- bezpečně překoná silnici se světelnými signály, silnici s přechodem i bez přechodu, železniční přejezd bez závor i se závorami
- učí se rozeznat nebezpečí různého charakteru
- rozlišuje a používá bezpečná místa pro hru
- uplatňuje pravidlo „vidět a být viděn“
- rozezná druhy hromadné dopravy
- uplatňuje zásady bezpečného chování v automobilu (používání autosedaček a bezpečnostních pásů)
- seznamuje se se způsoby pomoci starým a nemocným lidem v hromadné dopravě
- uplatňuje zásady kázně a ohleduplnosti k ostatním účastníkům silničního provozu (nepřekážet, neomezovat, neohrožovat ostatní)
- získává základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci
- ochrana při jízdě na koloběžce, in-line bruslích a skateboardu
- rozeznává vybrané značky pro chodce
- praktikuje výcvik základních dovedností na kole na dopravním hřišti

3. ROČNÍK

Mezipředmětové vztahy: prvouka – téma Škola, Zdraví, tělesná výchova, český jazyk, matematika
výtvarná výchova

Cíl: Cílem je rozvíjet schopnost uvědomovat si rizika a nebezpečí v silničním provozu hlavně v roli chodce, vnímat okolní dění všemi smysly a učit se vyvozovat správné závěry pro bezpečné chování.

Dílčí výstupy:

Žák:

- reaguje v roli chodce na ostatní účastníky silničního provozu
- doplňuje zásady správného chování chodce
- rozeznává vybrané značky pro chodce
- bezpečně překoná silnici se světelnými signály, přejde mezi zaparkovanými vozy a silnicí s více jízdními pruhy
- používá reflexní doplňky a zná jejich dopad
- ovládá pravidla jízdy na bruslích a koloběžce a používá je
- prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné chování a jednání v roli cyklisty
- uplatňuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné dopravy
- umí pojmenovat části jízdního kola a jejich funkce
- zná důležitá telefonní čísla tísňového volání
- prohlubuje základní poučení o poskytování první pomoci

4. ROČNÍK

Mezipředmětové vztahy: vlastivěda, přírodověda, tělesná výchova, český jazyk, matematika,
výtvarná výchova

Cíl: Cílem je být zodpovědný za svoje chování, uvědomovat si rizika a vztahy mezi všemi účastníky silničního provozu, hledat řešení krizových situací, zejména v roli cyklisty.

Dílčí výstupy:

Žák:

- popíše výbavu cyklisty a jízdního kola k bezpečné jízdě
- zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole
- prokáže bezpečný pohyb na kole, chová se ohleduplně k ostatním účastníkům silničního provozu, bezpečně překoná s kolem silnici a zvládá základní manévry cyklisty
- vybere bezpečné místo pro pohyb na kole
- jako cyklista správně používá reflexní doplňky a výbavu kola
- rozeznává vybrané značky
- v modelových situacích vyhodnotí riziková místa v silničním provozu i hromadné dopravě a určuje vhodný způsob bezpečného chování
- zná základní povinnosti účastníka dopravní nehody (přivolání policie, záchranné služby)

5. ROČNÍK

Mezipředmětové vztahy: vlastivěda, přírodověda, tělesná výchova, český jazyk, matematika, výtvarná výchova

Cíl: Cílem je upevňovat a rozvíjet získané vědomosti, dovednosti a návyky účastníka silničního provozu, chodce i cyklisty, poznávat vztahy mezi účastníky silničního provozu, učit se bezpečnému chování i v krizových a mimořádných situacích, seznámit se s první předlékařskou pomocí.

Dílčí výstupy:

Žák:

- bezpečně ovládá pravidla chodce a cyklisty
- rozeznává další dopravní značky
- odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení
- ovládá základní postupy při předlékařské první pomoci
- snaží se předcházet nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu

Metody a formy práce v dopravní výchově:

- formy zážitkové pedagogiky (vycházky, výlety a exkurze)
- didaktické hry a činnosti intuitivního poznávání
- dramatizace a demonstrace
- použití výukových materiálů, pracovních listů
- doplňování, vystřihování
- praktické lekce dopravní výchovy na dopravním hřišti a jízdy zručnosti 4 x ročně 1 vyučovací hodina – spolupráce s DDM Ježkovka – (1. -5. roč.)
- využití práce pedagogů ve školní družině (dopravní výchova na dopravním hřišti – praktický výcvik)
- sociální hry (od 2. roč.)
- práce s pracovní učebnicí BESIP – Dopravní výchova (od 3. ročníku)
- projektové vyučování (od 3. ročníku)
- vyprávění, popis a další literární útvary (od 2. ročníku)
- výtvarné techniky a techniky pracovního vyučování
- dopravní soutěže ve spolupráci s dopravním kroužkem – soutěž Mladý cyklista (3. – 4. ročník)
- návštěva odborníka z řad policie, dopravního experta, hasiče, záchranáře (od 4. roč.)
- zapojení techniky – fotografování, práce s internetem (od 4. roč.)
- návštěva proškoleného pracovníka z DDM ve škole – teoretická výuka (dopravní testy, značky, výbava kola, chování chodce a cyklisty, řešení dopravních situací, 3 hodiny ročně – 3.- 4. ročník)
- pochodové cvičení v závěru roku – plnění úkolů na jednotlivých stanovištích ve spolupráci se žáky 2. stupně

Základní škola pravidelně spolupracuje s DDM Ježkovka (praktický výcvik, soutěže, dopravní kroužek v rámci DDM).

Dopravní kroužek funguje i v rámci školní družiny – 1. - 4. ročník. Žáci se každoročně zapojují do soutěže Mladý cyklista (3. – 4. ročník), spolupracují s Městskou policií při organizaci soutěží na dopravním hřišti.

Zpracovala: Mgr. Zuzana Kovačičová